

BENETKE - 40. Mednarodni gledališki festival

Za uvod Sestre Brontë in Producent iz Izmirja

Začetek delno v senci znamenitega beneškega pustnega dogajanja

Med hrupnimi skupinami mladih pustnih izletnikov in ekskluzivno zabavo tujcev, ki so si v razkošnih stilih kostumih privoščili elegantne tematske večere, se od petka gnetejo v Benetkah tudi umetniki in publika 40. Mednarodnega gledališkega festivala. Ena od najbolj znanih pustnih tradicij na svetu je bila v tem vikendu morda bolj privlačna od gledaliških dogodkov in prve predstave na sporedu se niso odvijale pred nabito polnimi dvoranami, kljub temu, da so bile vsebinske in estetske izbire v nekaterih primerih naravnane na igrivo vzdušje praznika.

V gledališču Goldoni je program odprla bizarna koprodukcija beneškega Bienala v sodelovanju z visoko šolo za igralce in pevce Stalnega gledališča v Turinu, eden od sadov gledališkega laboratorija, ki se je odvijal v Benetkah lani jeseni. Ekscentrična glasbena komedija »Sestre Brontë« je v skladu z vezno temo festivala imela svoj mediteranski odtonek v libretu egiptovskega avtorja Bernarda de Zogheba, »očeta« posebne različice italijansčine, ki črpa iz tujih jezikov (predvsem iz francoščine) in spominja na kreativno prirejeni jezik, ki ga govorijo priseljenci. Ideja multikulturne družbe, na katero predstava namigne na začetku s pogovori uslužbenk-priseljenk v domu za ostarele, je sugestija, ki je tekst ne poudarja, saj se »nonsense« zgodba o uprizoritvi drame o angleških sestrah-pisateljicah Brontë razvija po igrivih in navidezno aleatornih poteh glasbenih in besednih asociacij dvournih farse, pred katero se je zmedena publika večkrat vprašala, če gre za šalo ali zares. Da sta kreativni režiser Davide Livermore in njegov zelo uigran ter samoironičen ansambel delala čisto resno, čeprav z veliko zabavo in dobro mero humorja, so potrdili natančnost in sproščenost izvedbe, obenem natrpana struktura premišljene predstave, ki v strnjem ritmu zaporedja glasbenih točk uporablja varieteske kalupe, parodira opero in muzikal, citira Mozarta in Bacha, a tudi otroške pesmice, Julia Iglesiasa, »elitno« sodobno glasbo na temo vina Chianti, pop uspešnice (vse z instrumentalno spremljavo v živo), ne pozabi niti na tip tap in na trebušne ples, ko prosto sledi toku spontanega navdiha. V varieteskem kaleidoskopu, kjer je zgodba stranskega pomena, moški igrajo ženske vloge in

obratno, režiser stopi na oder v vlogi ene od sester, drugo pa odigra z izrazitimi komičnimi sposobnostmi živahni Alfonso Antoniozzi ob velikem ansamblu mladih pevcev in igralcev.

Italijanski varjete je v bolj klasičnem pomenu besede obarval nekatere aspekte uprizoritve komedije »Producent iz Izmirja« Carla Goldonija v režiji ravnatelja Stalnega gledališča iz Veneta Luce de Fusca. »Genius loci« je bil namreč glavni junak sobotnega večera s premiero predstave, ki je kazala veliko zaupanje v trajno aktualnost teksta o navadah in razvadah opernega in sploh gledališkega sveta kot so muhe primadon, prevzetnost pripoveduje namreč o spletkah in dogodivščinah skupine »lačnih« italijanskih pevcev, katerim se ponudi možnost ugodnega pevskega angažmaja v Turčiji, kar se na koncu ne posreči.

Režiser je postavil dogajanje v petdeseta leta prejšnjega stoletja, je

ustvaril poklon estetiki Federica Fellinija in glasbi Nina Rote, saj je zamisel za postavitev nastala prav na osnovi rekonstrukcije scenske glasbe, ki jo je Rota napisal za uprizoritev te komedije v režiji Luchina Viscontija leta 1957. Glasbeno kuliso, ki vsebuje tudi več citatov iz glasbe za Fellinijeve filme, je priredil dobitnik lanske nagrade Olimpico, plodni avtor filmske in scenske glasbe Antonio di Pofi.

Ideja je na papirju zanimiva, na odru pa ni popolnoma prepričala in to tudi zaradi obvezujoče narave tega posebnega teksta, ki je pravi jezikovni laboratorij, v katerem je avtor preizkusil ekspresivni potencial jezika z uporabo mnogih narečnih naglasov, ki so vezani na različne izvore oseb, z dodatkom turško obarvane italijansčine Alija iz Izmirja. Poudarek na italijanska narečja pa je še daleč od katerekoli, kabaretne obravnave v slogu modernejše italijanske komedije, ki jo elegantni humor Goldonijeve govornice težko prenaša. Tudi karikatura zaku-

lisja se v postavitvi ne more izogniti kontrastu z izrazi in situacijami, ki so neobhodno povezani z 18. stoletjem. Disonančni odnos izvirnika z aktualizacijo je ustvaril odtujene situacije predvsem v prvem delu predstave, tekst in uprizoritev pa sta našla večje soglasje in krajšo pot do komičnega učinka ravno v trenutku oddaljitve od »realnega« sveta in vstopa v brezčasno dimenzijo karikature gledališkega sveta v prizoru domišljjskih avdicij pevcev pred Turkom, ki ob koncu opusti svoj načrt zaradi presenetljivih komplikacij nemogočih Italijanov.

V predstavi se je trudila zasedba solidnih igralcev, ki so peli in plesali ob spremljavi skupine instrumentalistov. Vlogo Turka Alija je zasedel Eros Pagni, ki je imel zanesljivo oporo v komičnem naboju ostalih članov ansambla (med temi so bili Max Malatesta, Paolo Serra, Gaia Aprea, Anita Bartolucci, Enzo Turrin in Alvia Reale).

Rossana Paliaga